

Matallergi – mångfacetterat problem som kräver tvärsektoriella grepp

Mat fyller så många andra funktioner än att bara tillgodose kroppens näringsbehov. Måltiden i sig har en central funktion i våra liv. Allra bäst smakar det när vi samlas med familj och vänner kring måltiden. Maten ska också vara säker och hälsosam – men vilka konsekvenser får det när mat är ett problem?

När jag skriver den här ledaren har vi precis avslutat vårt nationella möte inom föreningen för Barn- och ungdomsallergologi i den svenska Barnläkarföreningen. I år hölls mötet i Umeå, där lokala arrangörer och deltagande barnläkare, barnallergiläkare, barnsjuksköterskor, dietister och forskare kunde lyssna på och debattera aktuell forskning och klinisk handläggning av matallergier. Precis som mötet i Umeå belyser det här temanumret olika aspekter av matallergi. Internationella undersökningar föreslår att vi befinner oss mitt i en andra våg av "epidemin" av allergiska sjukdomar. De allergiska sjukdomarna eksem, astma och "hösnuva" har ökat de senaste decennierna och kommit att bli den vanligaste sjukdomsgruppen bland svenska barn

och unga vuxna. Nu ter det sig som att matallergierna ökar, åtminstone i internationella undersökningar, och återigen är det barn och unga som drabbas. Om det skett en reell ökning i Sverige debatteras idag eftersom majoriteten av utförda studier baserar sig på rapporterade data och inte på objektiva test för att bekräfta diagnosen. Det är visat både i svenska och internationella studier att det är en stora skillnader mellan upplevd,

självrapporterad matöverkänslighet och matallergi som diagnosticerats med objektiva tester.

I min vardag som barnallergiläkare och forskare träffar jag barn, ungdomar och familjer med matallergi. Matallergier innefattar hela spektrumet från övergående allergiska reaktioner till matallergi mot ett flertal födoämnen med risk för livshotande reaktioner vid oavsiktligt intag. Tillförlitlig utredning och rätt diagnos är förstas A och O. Idag finns ingen etablerad botande behandling vid matallergi, utan individen måste utesluta det eller de födoämnen som leder till en allergisk reaktion och ha akut behandling till hands vid en eventuell reaktion. Det är samtidigt viktigt att inte utesluta födoämnen i onödan eftersom eliminationskostnaden kan leda till negativa konsekvenser avseende näringsstatus, livskvalitet, och familjens/hushållens ekonomi, vilket också diskuteras i detta temanummer.

Aktuell forskning föreslår nu att man kan träna kroppen att tåla mat genom att exponera immunsystemet i tarmen för allergena födoämnen, och i detta nummer diskuterar vi möjliga, framtida behandlingar för att sätta igång de immunreglerande mekanismer som leder till att vi tål den mat vi äter både för att förebygga och behandla matallergi. Viktigt att påpeka i detta sammanhang är att det finns ett flertal kunskapsluckor avseende matallergier. Det behövs därför multidisciplinära och tvärsektoriella angrepp både när det gäller utredning och behandling, samt forskning. Ett steg i den riktningen är inrättandet av det nationella kunskapscentrumet Bra mat för alla, där representanter från sjukvård, akademi, myndigheter, livsmedelsföretag och patientorganisationer samarbetar.

Som gästredaktör för detta temanummer, som är ett samarbete mellan SNF Swedish Nutrition Foundation och projektet Bra mat för alla, önskar jag er matnyttig läsning.

*Christina West,
docent och överläkare, Umeå universitet*

